

IEÜ Haridustoimkond
12, Redcliffe Sq.
London S!W.10.

8.mail 1951.a.

V.a. hr.H.Mark!

Saadán Teile siinjuures IEÜ Haridustoimkonna seisukohad Näidiskavade puhul. Mul on äärmiselt kahju, et saan seda teha alles nii suure hilynemisega, ja mul on põhjust kahelda, kas saamegi sellega veel kasulikud olla. Nagu Teile juba kirjutasin, töötab meie Haridustoimkond väga aeglaselt, kuna kõik liikmed on Inglismaal laiali ega ole võimalik nõupidamiseks kokku tulla. Seda tuleb teha kirjavahetuse kaudu. Sama kehtib eesti koolide juhatajate ja õpetajate suhtes. Kõigele sellega lisandub igapäevane töö, mis nõuab õpetajatelt tervet tööjõudu. Olen terve Inglismaa kohta ainus inimene, kes võib oma terve tööjõu pühendada eesti rahvusliku hariduse arendamiseks. Kauemat aega olid mu silmad haiged ja kuna mul asetäitjat ei olnud, siis põhjustas see omakord hilynemist.

Nagu ma Teile ka juba kirjutasin, ei tahaks meie siinsed õpetajad leppida ainult arvustamisega vaid omalt poolt laste ja noorsoo raamatute soetamisele kaasa aidata. Samas ümbrikus saadan oma ettepaneku koos kava ja näidetega Õpperaamatute toimkonnale Rootsis. Palun andke need edasi sinna, kuhu nad kuuluvad. Tutvutasin hr. Helbemäet Näidiskavaga. Ta on põhimõtteliselt ^{noor} midagi kirjutama Tallinnast.

Lõppeks pöördun Teie poole palvega hankida muu Kivikas'e "Nimed marmortahvil" dramatiseering. Mul on kusa-gilt meelde jäänud, nagu oleks Sigtuna Eesti Gümnaasium seda kunagi mänginud.

Parimate tervitustega

S. Prundem.

IEÜ Haridustoimkonna
juhataja.

Salme Pruuden
12, Redcliffe Sq.
London S.W.10.

8.mail 1951.a.

Eesti õpperaamatute toimkonnale Rootsis

Teen käesolevaga ettepaneku võtta kaalumisele vähese teksti ja rohkete värviliste piltidega eesti ajaloo lühikursuse avaldamise lastele. Töötades õpetajana Londoni eesti koolis ja IEÜ Haridustoimkonna juhatajana kokku puutudes kõigi siinsete eesti koolidega ja lastega suvikodus olen tulnud veendumisele sellise raamatu vajaduses. Lapsed alla 15 aasta teavad eesti ajaloo kohta kas väga vähe või mitte midagi. Olukord muutub iga päevaga halvemaks. Täienduskoolides, käib ainult osa lapsi. Seal suudetakse 30 - 40 õppepäevaga a 2-3 tundi vähe aega pühendada ajaloole, kuna peaarhiv paratamatult langeb eesti keelele. Parijõgi jt. "Eesti ajalugu algkoolile" on oma materjali rohkusega meie praegustes oludes muutunud õpetaja käsiraamatuks. Õpikuna ei saa seda kasutada. Ka ei meelita ta õpilasi seda iseseisvalt kodus lugema. Eesti ajaloo osas peaksime oma ülesandeks seadma täienduskoolides ühe aasta jooksul läbi võtta terve eesti ajalugu ühes kontsentris mida siis iga aasta korratakse ja vastavalt laste arengule järkjärgult täiendatakse. Ainult sel teel omandavad lapsed vajalikud teadmised eesti ajaloo kohta. Rahvusliku selgroo kasvatamise seisukohalt on hädavajalik, et võimalikult kiiresti annaksime oma lastele eesti ajaloo neile vähese vaevaga ja kiiresti omandataval kujul, enne, kui see on hilja. Nad õpivad pagulasmaade suurte rahvaste kuulsustest ajalugu, ilma et neil oma rahva ajalugu oleks sellele kõrvutatada. Ka peaks raamat väliselt ilmuma sellisel kujul, et lapsed seda uhkusega võiksid seada pagulasmaade kauniste lasteraamatutele kõrvale.

Nende mõtetega asusin "Eesti ajalugu sõnas ja pildis" koostamisele. Sellega tahaksin lastele ja lastevanematele ning õpetajatele anda raamatu, milles rõõbiti esitatud tekstides ja piltides tuuakse eesti ajaloo põhivara, ja mis on kasutatav kodus ja koolis nii nooremate kui vanemate laste juures. Kui on tegemist nooremate lastega, kes ei suuda ise veel teksti lugeda ja sellest aru saada, võidakse piirduda peamiselt pildiga ja võtta tekstist vaid nii palju materjali kui laps suudab vastu võtta, ja mis teda huvitab. Teksti ja pildiga on töötavale lapsevanemale ja õpetajale kätte antud teemad valmis materjaliga, mida need oma äranägemisel kasutavad ja vajaduse korral ise täiendavad. Ka võiks iga teksti all tuua "E. ajal. algkoolile" ja "Eesti ajalugu" vastavad leheküljed, kust asjast huvitatud võiksid leida täiendavaid andmeid. Sellega oleksid vanemad õpilased juhutatud süstemaatilisema eesti ajaloo kursuse juurde. Eriti oluline on see juhul, kui ei ole vanemaid ja õpetajaid juhatamas.

Loomulikult tõuseb kohe üles kirjastaja küsimus. Laiema kandepinna lemmikseks oleks sobiv mõni ülemaailmne eesti organisatsioon. Kõige ligem tohiks ta küll olla Eesti Õpetajate Kogule, kui läheks korda kusagilt saada vastavat kapitali (kõne alla võiks toetajana tulla ERF). Kalkulatsiooni aluseks olen võtnud lasteraamatu "Piibelehe neitsi" (ilmunud Rootsis) Selle suurus on 1 trükip. (lehekülg 18 X 24 sm.) ja ta sisaldab 16 ofsettrükis värvilist pilti a 3/4 lk. suuruses. Raamatu müügihind Inglismaal oli 5 shillingut. Kuna see oli varem Eestis ilmunud, siis ei tulnud honorariideks tõenäoselt midagi tasuda. "Eesti ajalugu sõnas ja pildis" tuleks 4 trükip. samas formaadis ja sisaldaks 28 - 30 värvilist pilti. a 3/4 lehek. "Piibelehe neitsi" tiraaž ei ole teada. "Eesti ajalugu ..." tiraaž võiks olla 1500-2000 arvetades paguluses viibivate eesti laste võimalikku arvu terves maailmas. Raamatu müügihind ei tohiks tõusta palju üle 12/6 inglise rahas.

Saates Teile siinjuures tutvumiseks oma "Eesti ajalugu sõnas ja pildis" kava ja paar teksti näidet, palun küsimust lahkesti kaaluda ja võtta põhimõtteline seisukoht selle avaldamise suhtes. Kui see peaks kujunema jaatavaks, siis palun

selle teostamiseks lahkesti kaasa aidata, leida kõige pealt kunstnik, kes kaasautorina oleks nõus võtma enda peale piltide osa. Ka tuleks sealsete ajaloo teadlastega läbi rääkida, et nad nõustuksid nii tekstide kui piltide osas kaasa aitama. Ainuke koht meie pagulasasupaikadest, kus seda tööd edukalt teha saab, ongi Rootsi, sest seal on meie ajaloo-, rahvaluule ja muinasteadlasi. Ka on seal kasu tada muuseumid, mis annavad materjali ka eesti ajaloo jaoks. Kui suudaksime pagulusest kaasa viia Eesti ajaloo piltide kogu, mille soetamisega tehti algust Eestis, siis annaksime eesti koolile kodumaal suure varanduse.

Lisa: "Eesti Ajalugu sõnas ja pildis" kava 4-jal lehel.
Tekstinäted kahel lehel.

Teie lugupeetavat seisukohta ootama jäädes
parimate tervitustega

Salme Pruuden.